

PRZEKSZTAŁCENIE SPÓŁKI CYWILNEJ W SPÓŁKĘ PRAWA HANDLOWEGO

Prowadzenie działalności gospodarczej w ramach spółki cywilnej jest najprostszym narzędziem, po który sięgają przedsiębiorcy. Często jednak na pewnym etapie prowadzenia działalności formuła spółki cywilnej okazuje się niewystarczająca i przedsiębiorcy są zainteresowani przekształceniem w jedną ze spółek prawa handlowego, czy to w spółkę osobową, czy też kapitałową.

Obecnie obowiązujące przepisy dają możliwość przekształcenia spółki cywilnej w każdą z istniejących typów spółek prawa handlowego.

Kodeks spółek handlowych („k.s.h.”) przewiduje dwa tryby przekształcenia spółki cywilnej w spółkę prawa handlowego - w zależności od docelowego rodzaju spółki, która powstanie w wyniku dokonania przekształcenia.

1. PRZEKSZTAŁCENIE W SPÓŁKĘ JAWNĄ (ART. 26 § 4 - 6 K.S.H.)

1.1 Pierwszym krokiem wspólników spółki cywilnej powinno być dostosowanie dotychczasowej umowy spółki cywilnej do wymogów stawianych przez przepisy dotyczące spółki jawnej. Umowa powinna być zawarta na piśmie pod rygorem nieważności, nie ma natomiast obowiązku sporządzania jej w formie aktu notarialnego. Zakres zmian, jakich wspólnicy będą musieli dokonać w umowie spółki, uzależniony jest od dotychczasowego jej brzmienia. Bez wątpienia nowe brzmienie umowy musi zawierać tzw. elementy niezbędne określone w art. 25 k.s.h.:

- 1) firmę i siedzibę spółki,
- 2) określenie wkładów wnoszonych przez każdego wspólnika i ich wartość,
- 3) przedmiot działalności spółki,
- 4) czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony.

Zasadne jest, aby umowa spółki regulowała więcej spraw niż te, które określone są jako elementy niezbędne. Rekomendujemy, aby zadbać o dodatkowe zapisy, które mogą okazać się bardzo przydatne w toku prowadzenia działalności w nowej formie.

Na szczególną uwagę zasługuje w tym miejscu firma spółki. Firma jest oznaczeniem, pod którym działa przedsiębiorca. Firma spółki jawnej powinna zawierać nazwiska lub firmy (nazwy) wszystkich wspólników albo nazwisko, albo firmę (nazwę) jednego albo kilku wspólników oraz dodatkowe oznaczenie „spółka jawna”.

Niezmiernie istotne jest również określenie w nowej umowie spółki wkładów każdego ze wspólników. Ponieważ kwestia wkładów w spółce jawnej jest obszernym zagadnieniem, w tym miejscu warto jedynie zasygnalizować, że umowa spółki jawnej powinna określać wkłady wnoszone przez każdego wspólnika oraz ich wartość. Nie oznacza to jednak, że wkłady do przekształcanej spółki powinny być ponownie wniesione. Artykuł 26 § 5 k.s.h. przyjmuje zasadę sukcesji uniwersalnej spółki jawnej odnośnie majątku wspólnego wspólników przekształconej spółki cywilnej, wystarczy więc, aby wspólnicy spółki cywilnej, którzy nie wnieśli do niej wkładu, zobowiązali się w ramach dostosowania umowy spółki do wniesienia nawet symbolicznych wkładów.

1.2 Prawem i obowiązkiem każdego wspólnika jest zgłoszenie spółki jawnej, powstałej w wyniku przekształcenia spółki cywilnej, do rejestru przedsiębiorców. W związku z tym wszyscy wspólnicy powinni złożyć do sądu rejestrowego wnioski o rejestrację spółki (wymóg ten spełniony zostaje poprzez podpisanie się pod wnioskiem wszystkich wspólników). Wniosek taki składa się na urzędowych formularzach, od 1 lipca 2021 r. dostępnych wyłącznie w formie elektronicznej. Wniosek może również zostać podpisany i złożony przez pełnomocnika procesowego. Zgłoszenie powinno spełniać takie same wymogi jak zgłoszenie nowej spółki jawnej (art. 26 § 1 k.s.h.), a zatem musi obejmować:

- a. firmę, siedzibę i adres spółki;
- b. przedmiot działalności spółki;
- c. nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) wspólników oraz adresy wspólników albo ich adresy do doręczeń;
- d. nazwiska i imiona osób, które są uprawnione do reprezentowania spółki i sposób reprezentacji.

1.3 Po rejestracji w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) spółka jawna ma obowiązek zgłoszenia do urzędu skarbowego na urzędowym formularzu NIP 8 danych uzupełniających, takich jak np. numery rachunków bankowych, przewidywana liczba pracowników, miejsca prowadzenia działalności gospodarczej oraz szczegółowe dane kontaktowe. Dane te spółka powinna zgłosić w ciągu:

- 21 dni od dnia wpisu do KRS;
- 7 dni od dnia wpisu do KRS – jeśli zamierza on odprowadzać składki na ubezpieczenia społeczne.

Przy rejestracji spółki jawnej, poza dokumentami wymaganymi do KRS a następnie złożeniem formularza NIP 8, nie trzeba składać dodatkowych zgłoszeń spółki do Zakładu

Ubezpieczeń Społecznych (ZUS). Sąd rejestrowy i urząd skarbowy automatycznie prześlą do ZUS wymagane informacje i na tej podstawie ZUS zarejestruje spółkę jako płatnika składek.

- 1.4 Wpis do rejestru przedsiębiorców KRS ma charakter konstytutywny, co oznacza że spółka jawna powstaje z chwilą jej wpisu do rejestru przez sąd rejestrowy. Na przekształconą spółkę jawną przechodzą wszelkie prawa i obowiązki, które stanowiły dotychczas majątek wspólny wspólników spółki cywilnej, a w szczególności zezwolenia, koncesje i ulgi, o ile ustawa lub decyzja na podstawie której wydano zezwolenie, koncesję lub ulgę nie stanowi inaczej.
- 1.5 Przekształcenie spółki cywilnej w spółkę jawną pozostaje bez wpływu na stosunki pracownicze – w świetle przepisów prawa handlowego oraz prawa pracy pracodawca pozostaje ten sam, zmienia się jedynie forma wykonywania przez niego działalności (przy założeniu, że pracodawcą była spółka cywilna). Nie zmienia to jednak faktu, że pracodawca zobowiązany jest poinformować pracowników o przekształceniu.

2. PRZEKSZTAŁCENIE SPÓŁKI CYWILNEJ W INNY NIŻ SPÓŁKA JAWNA RODZAJ SPÓŁKI PRAWA HANDLOWEGO

W przypadku przekształcenia spółki cywilnej w inną spółkę prawa handlowego zastosowanie mają już zupełnie odmienne zasady określone w kodeksie spółek handlowych i samo przekształcenie jest niestety bardziej skomplikowane. W szczególności, przepisy kodeksu spółek handlowych nie regulują tego przekształcenia wprost wskazując jedynie, że odpowiednie zastosowanie mają przepisy o przekształceniu spółki jawnej. Stąd też należy uważnie przeanalizować, które przepisy konkretnie znajdą zastosowanie, a które można pominąć bez uszczerbku dla ważności i skuteczności procesu przekształcenia. Należy również rozróżnić tzw. tryb pełny i uproszczony, który może być zastosowany, w przypadku spółki cywilnej w której wszyscy wspólnicy prowadzili sprawę spółki.

- 2.1. Pierwszym obowiązkowym krokiem w trybie pełnym jest sporządzenie planu przekształcenia. Plan ten przygotowują wszyscy wspólnicy prowadzący sprawę spółki (art. 557 § 1 k.s.h.). Zastrzeżoną pod rygorem nieważności formą sporządzenia planu jest forma pisemna. W planie musi znaleźć się ustalenie wartości bilansowej majątku przedsiębiorcy przekształcanego na określony dzień w miesiącu. Poza tym należy oznaczyć wartość godziwą udziałów / akcji wspólników w oparciu o sporządzone sprawozdanie finansowe.

Dodatkowo do planu załącza się:

- projekt uchwały w sprawie przekształcenia spółki;

- projekt umowy lub statutu (w przypadku spółki akcyjnej lub prostej spółki akcyjnej);
- w przypadku przekształcenia w spółkę akcyjną wycenę składników majątku przedsiębiorcy przekształcanego;
- sprawozdanie finansowe sporządzone dla celów przekształcenia, na określony dzień w miesiącu.

Procedując w trybie uproszczonym, przygotowanie planu przekształcenia można pominąć. Należy jednak przygotować projekt umowy/ statutu spółki przekształcanej.

Dodatkowo plan przekształcenia w spółkę akcyjną powinien być zbadany przez biegłego rewidenta w zakresie poprawności i rzetelności oraz w celu ustalenia czy wycena składników majątkowych (aktywów i pasywów) spółki przekształcanej jest rzetelna. Jego wyznaczenie (na wniosek spółki), określenie wysokości wynagrodzenia oraz terminu w jakim ma zostać sporządzona opinia (nie dłuższym niż 2 miesiące) leży w kompetencji sądu rejestrowego, właściwego ze względu na miejsce siedziby spółki przekształcanej. Sąd w uzasadnionych przypadkach może też postanowić o powołaniu większej liczby biegłych rewidentów. Sporządzoną opinię wraz z planem przekształcenia spółki biegły rewident składa sądowi rejestrowemu oraz spółce przekształcanej. Opinia jest również dołączana do planu przekształcenia.

2.2. Kolejnym etapem obowiązującym w trybie pełnym, jest obowiązek zawiadomienia wspólników o zamiarze podjęcia uchwały o przekształceniu spółki. Wspólnicy powinni być zawiadomieni dwukrotnie, przy czym pierwsze zawiadomienie powinno nastąpić nie później niż na miesiąc przed planowanym dniem podjęcia uchwały, a drugie w odstępie nie krótszym niż dwa tygodnie od daty pierwszego zawiadomienia. Jednocześnie wspólnikom należy umożliwić zapoznanie się z planem przekształcenia oraz jego załącznikami, jak również z opinią biegłego rewidenta z badania planu przekształcenia, jeśli została ona przygotowana. W trybie uproszczonym, ze względu na specyfikę funkcjonowania spółki punkt ten jest pomijany.

2.3. Powzięcie uchwały o przekształceniu spółki - zgodnie z art. 562 w zw. z art. 551 § 3 k.s.h. będzie to uchwała wspólników spółki jawnej. Podjęcie uchwały musi być zaprotokołowane przez notariusza. Niezbędne minimum, które powinna zawierać ta uchwała to:

- a. typ spółki, w jaki spółka cywilna zostaje przekształcona;
- b. wysokość kapitału zakładowego / wysokość sumy komandytowej / wartość kapitału akcyjnego w zależności od rodzaju spółki;

- c. zakres praw przyznanych osobiście wspólnikom uczestniczącym w spółce przekształconej, o ile jest to przewidziane;
  - d. nazwiska i imiona członków zarządu spółki przekształconej- w przypadku przekształcenia w spółkę kapitałową - albo nazwiska i imiona wspólników prowadzących sprawę spółki i mających reprezentować spółkę przekształconą – w przypadku przekształcenia w spółkę osobową;
  - e. zgodę na brzmienie umowy albo statutu spółki przekształconej.
- 2.3. Kolejnym obowiązkowym etapem jest powołanie członków organów spółki przekształconej (w przypadku przekształcenia w spółkę kapitałową lub spółkę partnerską - jeśli powołuje się zarząd) lub określenie wspólników prowadzących sprawę spółki i reprezentujących ją (dotyczy spółek osobowych).
- Podjęcie uchwały o przekształceniu zastępuje zawarcie umowy spółki przekształconej albo zawiązanie przekształconej spółki akcyjnej oraz powołanie organów spółki przekształconej.
- 2.4. Po dokonaniu wszystkich powyższych czynności możliwe jest złożenie wniosku o wpis do sądu rejestrowego. Wniosek ten składają członkowie zarządu lub wspólnicy powołani zgodnie z pkt 2.3. Wpis do rejestru ma charakter konstytutywny (spółka powstaje z chwilą dokonania wpisu do rejestru). Jednocześnie sąd powinien przesłać z urzędu informację do CEIDG, w którym wspólnicy spółki cywilnej figurują jako przedsiębiorcy (art. 552 k.s.h. zdanie drugie stosowany odpowiednio) celem ich wykreślenia. Osoba, która była dotąd wspólnikiem spółki cywilnej staje się z chwilą wpisu wspólnikiem / akcjonariuszem spółki przekształconej.

Na przekształconą spółkę przechodzą wszelkie prawa i obowiązki, które stanowiły dotychczas majątek wspólny wspólników spółki cywilnej, a w szczególności zezwolenia, koncesje, ulgi o ile ustawa lub decyzja, na podstawie której wydano zezwolenie, koncesję, ulgę nie stanowi inaczej.

W przypadku zmiany firmy spółki, jeśli nie polega ona na prostym dodaniu oznaczenia formy prawnej wskazującej na typ spółki, firma przekształconej spółki powinna, przez co najmniej rok od dnia rejestracji, prezentować się następująco: nowa firma plus oznaczenie formy prawnej (dawniej: stara firma), np. XY sp. kom. (dawniej: XY s.c.).

* * *

Jeżeli planują Państwo przekształcenie spółki cywilnej w inną spółkę lub potrzebują porady związanej z innymi sprawami dotyczącymi przedsiębiorstwa, albo pomocy związanej z bieżącą obsługą spółki, prosimy o kontakt z autorami tego artykułu:

r.pr. Adam Morawski, Managing Partner

Tel: (+48) 22 250 11 22

E-mail: info@morawski.eu

apl.radc. Barbara Pietrzak, Associate

Tel: (+48) 22 250 11 22

E-mail: info@morawski.eu

Dołożyliśmy należytej staranności aby informacje zawarte w niniejszym opracowaniu były zgodne z obowiązującymi przepisami prawa w dacie ostatniej ich aktualizacji, jednak informacje te nie stanowią porady ani opinii prawnej i nie mogą stanowić podstawy do podejmowania jakichkolwiek decyzji. Szczegółowej porady bądź opinii prawnej możemy udzielić wyłącznie w odpowiedzi na konkretne zapytanie oraz w odniesieniu do określonego stanu faktycznego.

Data ostatniej aktualizacji: wrzesień 2022 r.